GŁOS POMORSKI

Nr. 147 — Rok 2. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 20 mk.**

Prenumerata miejscowa: W ekspedycji mies. **250** mk., kwart. **750** mk. Przedpłata na poczcie miesięcznie **275** mk., kwartalnie **825** mk. — W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

— — — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się — — —

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem. Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe.

Rachunek bieżący: Bank Związku Sp. Zarobk. i Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.**
Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 201193.
Miejsce płatności i wykonania: Grudziądz.

Ogłoszenia: Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 25 mk., w dziale reklamowym na stronie I 3-łamowej przed tekstem 170, wśród tekstu 200, za tekstem 150, dla zagranicy z wyjątkiem W. M. Gdańska i Niemiec 200% nadwyżki w markach polskich lub ich wartości walutowej. Dla W. M. Gdańska: wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łam. 2 mk. niem., w dziale reklamowym na stronie I 3-łam. przed tekstem 12 mk. niem., wśród tekstu 15 mk. niem., za tekstem 10 mk. niem., dla Niemiec 50% nadwyżki. Za tłomaczenie 20%. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia. Rachunki są płatne w 8 dniach; po upływie tego terminu dolicza się 5% ponad skonto bankowe.

Redakcja i Administracja: Groblowa 27/29. | **GRUDZIĄDZ,** sobota, dnia 24 go czerwca 1922 | Telefon Nr. **50 i 51.**

Na oswobodzonym Górnym Śląsku.

PIERWSZE POSIEDZENIE KOMISJI MIESZANEJ.

Katowice. (PAT.) W dniu 20 bm. odbyło się w Katowicach konstytujące posiedzenie komisji mieszanej dla G. Śląska. O godz. 10 rano zebrali się w biurze prezydialnym Województwa Śląskiego poseł dr. Calonder, prezes komisji mieszanej, prof. dr. Kakenbeck, oraz delegaci rządu polskiego do wprowadzenia p. Calondera w urzędowaniu, obecny był upełnomocniony minister p. Kęszycki, konsul generalny w Opolu, ze strony zaś niemieckiej minister Lewald. Przemówił pierwszy polski konsul p. Kęszycki w języku polskim i zaznaczył między innemi, zwracając się do p. Calondera, że czynności komisji mieszanej będą miały nietylko znaczenie gospodarcze, ale i polityczne i mogą się przyczynić do utrzymania przyjaznych stosunków pomiędzy obu państwami. W imieniu rządu Rzeczypospolitej proszę Pana prezydenta, aby zechciał rozpocząć urzędowanie. W imieniu rządu polskiego witam Pana prezydenta na ziemi polskiej i życzę z serca, aby jego praca była owocna.

Następnie delegat pełnomocny rządu niemieckiego dr. Lewald wygłosił przemówienie, w którem zaznaczył między innemi :Panie prezydencie! Upoważniony przez rząd niemiecki do uroczystego wprowadzenia w urzędowanie prezydenta komisji mieszanej, mam zaszczyt powitać Pana jaknajgoręcej i wyrazić mu podziękowanie nietylko rządu niemieckiego, nietylko niemieckiej części G. Śląska, lecz także wszystkich tych mieszkańców obszaru plebiscytowego, którzy przywiązani są do niemieckości, którzy po niemiecku czują i myślą i to dlatego, że Pan przyjął trudny urząd przewodniczącego komisji mieszanej. Komisja mieszana ma do spełnienia wielkie gospodarcze, społeczne i kulturalne zadania. Wszyscy, którzy po niemiecku myślą na G. Śląsku, mają do Pańskiej sprawiedliwości nieograniczone zaufanie i spodziewają się, że Pan będzie się tu dobrze czuł i swojsko. Mam zaszczyt oświadczyć ze swej strony, że wprowadzam Pana w urzędowanie komisji mieszanej.

Następnie prezydent p. Calonder wygłosił po francusku mowę, w której między innemi wyraził podziękowanie przedstawicielom Polski i Niemiec za serdeczne słowa. Decyzja z dnia 20 października 1921 r., w której Konferencja Ambasadorów, uznała za rzecz konieczną zawarcie Konwencji polsko-niemieckiej celem określenia nowych warunków bytu wymienionego obszaru, określiła niektóre zasady, służące za podstawę przyszłej konwencji pomiędzy obu państwami. Jednakże pomiędzy niemi stał otworem szereg kwestji do dyskusji i rokowania, które miały doprowadzić do zarządzeń rozwijających nader drażliwe i zawiłe kwestje, były bardzo trudne. Miło mi jeszcze raz stwierdzić, że dzięki duchowi pojednania do tych mężów stanu oraz współpracowników po niestrudzonych pracach, trwających blisko 6 miesiecy można było dojść do porozumienia co do wszystkich punktów, ujętych w artykułach konwencji. Kilka dni później konwencja była i została ratyfikowana przez oba rządy z uwzględnieniem form konstytucyjnych.

Nadeszła chwila wprowadzenia w życie ustroju określonego przez konwencję, który to ustrój na przeciąg przyszłych lat 15 będzie podstawą egzystencji dla obu części G. Śląska. Głównym organem tego ustroju jest komisja mieszana, której zdaniem jest czuwanie nad tem, aby zarządzenia zawarte w konwencji były wszystkie skrupulatnie przestrzegane w interesie ludności górnośląskiej. Ludność mówiąca po polsku w niemieckiej części G. Śląska oraz ludność mówiąca po niemiecku w polskiej części tego kraju będzie mogła bezpiecznie i swobodnie oddać się zachowaniu i rozwojowi odziedziczonej kultury. W zakresie obrony mniejszości biorę na siebie całą odpowiedzialność z tem większą otuchą, bo wiem, do jakiego stopnia mogą liczyć na poparcie obu państw. Ożywiony tym duchem, obejmuje przewodnictwo komisji mieszanej i obiecuje solennie uczynić wszystko, co leży w mojej mocy. Następnie p. Calonder zaprosił do komisi mieszanej pp. dr. Wolnego i inż. Grabianowskiego jako przedstawicieli Polski oraz Lukaszką i von Moltkiego jako przedstawicieli Niemiec, których zadaniem będzie odtąd poświęcenie wszystkich usiłowań interesom ludności górnośląskiej. Panowie i drody koledzy! Obowiązujemy się z zupełną lojalnością spełniać nasze obowiązki i poświęcić im wszystkie nasze siły. Zwracam się do obu rządów i władz im podległych, aby możliwie w jak najszerszym zakresie zechciały nam udzielić łaskawego poparcia. Oznajmiam, że komisja mieszana została ukonstytuowana i zamykam obecnie posiedzenie.

Wypędzanie księży polskich.

Katowice. (Pat.) Zarząd polskiego czerwonego krzyża na G Śląsku donosi, że w nocy z 17 na 18 czerwca orgieszowcy napadli i obili proboszcza z Wójtowej Wsi pod Katowicami oraz wymusili od niego pod groźbą zastrzelenia przyrzeczenie, iż opuści parafę w ciągu 24 godzin. Urządzono również napad na probostwo w Wielkiej Kotlinie i obito w okrutny sposób tamtejszego proboszcza, księdza Włodarczyka, grożąc mu śmiercią, jeżeli w ciągu 10 minut nie opuści probostwa. Wypędzono również księdza Hermana z Roznieża. Niemcy grożą, że będą usuwać księży Polaków oraz wypędzą również jako niepewnych wszystkich księży, którzy nie agitowali jawnie za Niemcami, bez względu na to, czy są pochodzenia polskiego czy też niemieckiego. Liczba wypędzonych księży dochodzi do 50.

„Delikatni" Niemcy.

Komitet niemiecki ochrony praw mniejszości narodowej na polskim Śląsku wystosował do wojewody Rymera skargę na to, że na gmachu szkoły ludowej w Mysłowicach umieszczono napis: „Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz, ni dzieci nam germanił". Niemcy widzą w tym napisie protest do lekceważenia mniejszości niemieckiej i twierdzą, że słowa te sprzeciwiają się umowie genewskiej oraz żądają zdjęcia napisu.

Życzenia Chrz. D. dla Górnego Śląska.

Warszawa. (Tel. własn.) Z okazji uroczystego złączenia Górnego Śląska z Rzeczypospolita Polska, Str. Chrześcijańskiej Demokracji wysłało na ręce Wojewody Rymera następujący telegram:

„Chrześcijańsko-Narodowe Stronnictwo Pracy (Chrześcijańska Demokracja) najserdeczniej wita bohaterskich Braci Górnośląskich w wielkim dniu powrotu prastarej dzielnicy Piastowej na łono Macierzy Polski.
Józef Chaciński, prezes".

Depesza poznańskiej rady miejskiej.

Poznań. (Pat.) Przed rozpoczęciem dzisiejszego posiedzenia rada miejska wysłuchała stojąc krótkiego przemówienia przewodniczącego w sprawie przejęcia Górnego Śląska przez Polskę, poczem jednomyślnie uchwaliła depeszę gratulacyjną do rady miejskiej w Katowicach, do posła Korfantego, jako bojownika za prawa polskie na Śląsku i do ludu śląskiego pod adresem wojewody Rymera.

DLACZEGO ANGLJA PRZYSTAPIŁA DO WOJNY?

Leafield. (PAT-Radjo.) L. George, przemawiając w Londynie na zebraniu metodystów, powiedział między innemi: „Nie jest rzeczą łatwą, przekonać inne narody o istotnych powodach dla których Anglja przystąpiła do wojny światowej. Dziś jest rozpowszechnione zdanie, akoby przyczyny wojny były czysto materjalne i twierdzi się, jakoby Anglji chodziło jedynie o supremację na rynkach handlowych i o bezpieczeństwo swoich wybrzeży. Żaden z tych motywów nie jest słuszny. Anglja, przystępując do akcji wojennej, miała jedynie na celu obronę słabych przed innymi. Ten jedynie motyw skłonił Anglię do udziału w wojnie światowej.

KRÓL. PARA WŁOSKA W DANJI.

Kopenhaga (PAT.) Przybyła tu włoska para królewska, witana prze królewską parę duńską i przedstawicieli rządu. Miasto jest bogato udekorowane

Sprawa odszkodowań niemieckich.

Wiedeń. (PAT. W. B. K.) Po konferencji między L. Georgem a Poincarem ogłoszono urzędowo, że komisja odszkodowań zbada środki, które mogą doprowadzić finanse niemieckie do ładu. Paincare przybędzie do Hagi prawdopodobnie z końcem lipca, aby omówić sprawozdanie komisji. W tym okresie nie są przewidziane **zarządzenia przymusowe przeciw Niemcom.**

Z ostatniej chwili.

P. Ponikowski u Naczelnika Państwa.

Warszawa. (Tel włas.) „Przegl. Wiecz" donosi: Dziś w czwartek po południu drezydent Ponikowski przyjęty będzie przez Naczelnika Państwa i zda mu relację z trudności, jakie powstały w załatwianiu ważnych spraw państwowych w związku z dymisją gabinetu.

Ordynacja wyborcza w Sejmie.

Warszawa. (Tel. włas) Sejm rozpatrywać będzie na dzisiejszem posiedzeniu plenarnym ordynację wyborczą. — Jak wiadomo, stanął między P. P. S. a P. S. L. układ wyborczy, ustalający podział okręgów, według którego socjaliści żądaj1 w miastach, P. S. L. zaś ma wolną rękę na wsi — Układ przewiduje zamiast 408 mandatów 432, ilość głosujących zmniejszyć się ma na każdy mandat z 63 tysięcy na 56 tysięcy wyborców. Dalej odzywa się dziś głosowanie nad wnioskim nagłym P. P. S. w sprawie nieważności uchwał Komisji ‚Głównej".

WYNIK PODRÓŻY POINCAREGO.

Paryż, (PAT-HAVAS) Przewodniczący komisji spraw zagranicznych senatu informował swych kolegów w komisji o przebiegu rozmowy, jaką odbył zrana z Poincarem. Premjer podniósł gorące przyjęcie, jakie mu zgotowano w Londynie, wyrażając przekonanie, że opinja angielska, wzbogacona doświadczeiami genueńskiemi, lepiej dziś pojmuje i ocenia stanowisko Francji wobec sowietów. Obaj mężowie stanu — informował Doummergue — omawiali w Londynie aktualne kwestje polityczne. Co się tyczy spraw odszkodowań, rząd angielski zdecydowany jest nie brać pod uwagę planu redukcji długu niemieckiego, i wypowiedział się za koniecznością zmuszenia Niemiec do wykonania decyzji gwarancyjnejw komisji kontrolującej. W razie ujawnienia złej woli Niemiec, sprzymierzeni porzumiewają się co do sposobów skłonienia rządu Rzeszy do poddani się w stosunku do niego.

Paryż, (Pat-Hvas) „Petit Parisien" donosi: Przy wymianie not między Francją i Anglją prezydent Poincare obstawał przy prawie Francji do zarządzeń przymusowych w myśl art. 18 dodatku drugiego 6:tej części traktatu wersalskiego oraz dodał, że Francja chwyci się tego środka tylko wwczas, jeżeli aljanci nie zgodzą się na wspólną akcję z Francją przy przeprowadzenie uchwał powziętych prze komisję reparacyjna.

SPRAWA AUTONOMJI PALESTYNY.

Londyn. (PAT-Havas.) Izba lordów mimo energicznej interwencji i Balfours przyjęła 60 głosami przeciwko 29 wnoisek zaznaczający, że mandat Anglii nad Palestyną w obecnej formie zest niedoprzyjęcia. Wniosek podkreśla, konieczność udzielania Arabom autonomji.

ZMNIEJSZENIE MARYNARKI AMERYKAŃSKIEJ.

Eilveso, (PAT-Radjo.) Z Waszyngtonu donoszą o przyjęciu przez senat ustawy, wedle której liczba żołnierzy marynarki została zmniejszona do 80 tysięcy ludzi, kredyt zaś dla marnyarki wojennej zmniejszony będzie do jednej trzeciej budżetu zeszłorocznego. Kredyt ten wynosił 295 miljonów 4350 tysięcy dolarów.

Gdańsk, 23. VI (Tel. wł.) ***Marka polska 7,35—7,45, dolary $26—$28.***

Warszawa. (Tel. wł.) Miljonówka 1500—1400. Dolary St. Zjedn. 4417,50 — 4422,50. Dolary kanad. 4350 — 4375. Korony czeskie 84,50 — 85. Marki niemieckie 13,60 — 13,75 — 13,65 Dewizy: Belgja 365-367. Berlin 13,45 — 13,52 i pół. Gdańsk 13,52 — 13,47 i pół. Londyn 19450 — 19600. Nowy Jork 4425 — 4440. Paryż 383,50 — 38?. Praga 85,50 — 85,25. Szwajcarja 855. Wiedeń 30 — 30,50.

Poznań, 22. czerwca. (Tel.) Notowania oficjalne: mk. niemiecka 13,60. Obrotów dokonano na 200 000 marek niemieckich.. Bank Ziemian I 200, IV 200; Bank Przemysłowców 220; Cegielski I — VII 200, VIII 180; Centrala Skór 280; Lubań 3 700; Poznańska Spółka Drzewna IV 375; Sarmatia I 500, II 480; Tri 195; Wytwórnia I — II 200; II 172 — 170.

Srom Polski.

„Polska nierządem stoi" — stare to znamie przekleństwa, ciążącego nad rządami ciemnej, a rozwydrzonej szlachty polskiej z 18 wieku znamie, za które naród odpokutował niewolą 150-letnią, wysuwa się znów dzisiaj jako złowroga mara odrodzonej Polski, mara złowroga, rzucająca cienie upiorne na przepiękne i podniosłe chwile powrotu Śląska do Polski.

„Polska nierządem stoi" — brak rządu z jednej wywołuje olbrzymie nie tylko moralne, ale i gospodarcze i materjalne straty państwa, zważywszy, że marka polska spada rapidalnie, a dolar, który notowano 3900 mk. dziś już spadł na 4 400, przynosząc krajowi miljardowe straty.

Przez całą Polskę pójść winien okrzyk gromki pod adresem czynników decydujących „dokąd prowadzicie Polskę?" Czyżby istotnie samolubstwo i partyjne interesy jednostek lub partji miały odnieść zwycięstwo nad miłością Ojczyzny i grozą położenia, w którem znajduje się Ojczyzna

Czyżby istotnie upór miał tryumfować nad wolą Narodu.

Do Sejmu, do Marszałka Sejmu iść winien głos całej Polski, by zdobyli się na energję, na czyn i przełamali upór i pogląd indywidualny nieobliczalnego — najwidoczniej — w swych zamiarach naczelnika Państwa by podcięli zakulisową robotę socjalistyczno-piastowych działaczy.

Do Sejmu głos i żądanie nasze iść winno, wskazując mu, że, o ile on nie przełamie stanu obecnego, za skutki on nie mniej będzie odpowiedzialny jak jest winien naczelnik Państwa i jego satelici.

Nie na to ojcowie nasi krew przelewali, nie na to szły wysiłki najlepszych synów Ojczyzny, nie na to krew naszego lała się pokolenia, by dla woli jednostki Polska szła ku nierządowi, stawała się pośmiewiskiem obcych, wytykanem z tej przyczyny, że — doszedłszy do wolności i niepodległości — sobą sama kierować, rządzić nie umie.

Głos silny i odważny protestu niech się podnosi, głos energicznego żądania, by zakończył się wreszcie — srom Polski.

* * *

Dookoła przesilenia.

Rada Ministrów, która w stanie dymisji zawiaduje sprawami państwowemi, na wczorajszem swem posiedzeniu zajmowała się nietylko sprawami bieżącemi ale także ogólnym stanem rzeczy wytworzonym przez przesilenie. W niektórych pismach, a także w kołach sejmowych, pojawiły się pogłoski, że Ministrowie postanowili usunąć się i zażądać powierzenia kierownictwa podsekretarzom stanu. Wiadomość ta jest jednak nieprawdziwa. Kierunek i wynik obrad był inny, mianowicie Rada Ministrów postanowiła ponownie zwrócić uwagę współodpowiedzialnych czynników politycznych, mianowicie p. naczelnika Państwa, a także Sejmu za pośrednictwem p. Marszałka, na wielkie szkody, jakie krajowi wyrządza długotrwałe przesilenie.

W środę Klub poselski N. Zj. L. pod przewodnictwem posła Skulskiego powziął następującą uchwałę:

„Klub N. Zj. L. stwierdza, że dopokąd te Kluby Sejmowe, które sabotują prawomocność uchwał Sejmu z d. 16 i 17 bm. i przewlekają dla nieznanych zamiarów przesilenie rządowe, nie zmienią dotychczasowego postępowania, to dalsze trudy Prezydjum Klubu N. Z. L. w zażegnywaniu przesilenia Klub uważa za bezcelowe.

„Jednocześnie Klub N. Zj. L. apeluje do rządu p. Ponikowskiego, by nie bacząc na stan dymisji, w jakim się znajduje, sprawował z niesłabnącą energją władzę, tak aby interes państwa z powodu długotrwałego przesilenia rządowego, możliwie jak najmniej ucierpiał".

Również w środę p. Rosset w imieniu Klubu Mieszczańskiego wysłał do p. Ponikowskiego następujące pismo: Panie Prezydencie! Polityka golspodarczo-finansowa Pańskiego gabinetu wtrąciła nas ostatnio w szeregi stanowczej opozycji. Tembardziej poczuwamy się do obowiązku przesłania p. Prezydentowi i Jego Kolegom wyrazów głębokiego uznania za sprawne i konsekwentne spełnianie swych obowiązków w okresie nieprzewidzianego przez Sejm kryzysu rządowego. Wyrażamy nadzieję, że właśnie dzięki takiemu patrjotycznemu zachowaniu się Rządu W. Pana nastąpi zakończenie przesilenia z uwzględnieniem najżywotniejszych interesów państwa a bez uwzględnienia niekonstytucyjnej presji z zewnątrz bądź z wewnątrz Sejmu, wywołującej tak niebezpieczny a szkodliwy zamęt.

A. de Rosset."

Powyższe uchwały i oświadczenia są dobitnym objawem walki stronnictw, dbałych o dobro państwa, przeciw rozmyślnemu przewlekaniu przesilenia, które także wczoraj napiętnowały grupy Zw. L. N., N. Chrz. Str. Lud. i Ch. D., głosując w Kom. Głównej przeciw wszelkim odroczeniom.

Klub Pracy Konstytucyjnej na odbytem wczoraj posiedzeniu wyraził opinję, że nie należy odbywać posiedzeń sejmowych w sprawach, nie mających związku z przesileniem rządowem, wychodząc z założenia, że niema takiej sprawy, w któreihy rząd nie był zainteresowany i nie mógł zająć stanowiska.

Wniosek posła Matakiewicza, o wniesieniu którego na posiedzeniu Komisji Głównej donosiliśmy w sprawozdaniu wczorajszem, opiewa:

„Komisja Główna upoważnia p. Marszałka, aby odniósł się ponownie do p. naczelnika Państwa o wykonanie przez niego prawa inicjatywy w nowotywaniu Rządu".

Przedstawiciele Zw. Lud. Nar. (ks. Lutosławski), Nar. Chrześc. Klubu Robotn. (ks. Kaczyński) i Chrz. Nar. Str. Lud. stanęli słusznie na stanowisku, iż wniosek Matakiewicza jest bezprzedmiotowy, gdyż p. naczelnik Państwa zrzekł się inicjatywy w powołaniu premiera.

Z dyskusji w Komisji Głównej ciekawy był moment, kiedy poseł Rataj (P. S. L.) zrywa się gwałtownie, blady i wygłasza dłuższą mowę. Prostuje, że nie jest narzędziem p. naczelnika Państwa, dementuje wiadomość o zebraniu w Sulejówku, (o którym była mowa w wczorajszym naszym artykule z kół sejmowych), przeczy, jakoby przesilenie powodowało znaczniejsze straty dla kraju. Przestrzega przed pogrążeniem się w chaos coraz większy, zarazem zaś podaje szereg argumentów zaciemniających jeszcze bardziej podstawę prawną przesilenia, wysuwając jeszcze nowe wątpliwości. Mówca jest przeciwny wnioskowi p. Matakiewicza, twierdząc, że p. naczelnik Państwa nie usłucha apelu zawartego w tym wniosku. Kiedy go zaś poseł Matakiewicz pyta, skąd on wie o tem i na czem opiera swoje przypuszczenia, p. Rataj odpowiada, że p. naczelnik Państwa odrzuci ten apel po pierwsze dlatego, ponieważ jemu nie powinno się oddawać funkcji podrzędnych, powtóre zaś dlatego, ponieważ dopiero przed paru dniami oświadczył, że zrzeka się inicjatywy, obecnie zatem nie może stanąć w sprzeczności z samym sobą.

N. P. R., nie wiedząca nigdy, co robić, oglądając się stale w lewo, co robią panowie socjaliści, w pierwszej fazie przesilenia zajęła stanowisko zdecydowane w obronie parlamentaryzmu Później niewiadomo, czy pod wpływem porozumienia co do ordynacji wyborczej, czy też zakulisowej ulegając presji, głosowała przeciw wnioskom klubów centrowych i prawicowych, własne, nic nie znaczące wnioszące poprawki do wniosku socjalistycznych. Obecnie — jak wynika ze sprawozdania „Robotnika" z posiedzenia Komisji Głównej — uprawia bardzo przejrzystą demagogję, obliczona na efekt wyborczy: Oto p. Chądzyński oświadczył, że w klubie jego złożono wniosek ustąpienia ze Sejmu.

Senat Gdański przeciw Polsce.

Gdańsk. (AP.) Senat gdański nie wypełnił ani jednego postanowienia ugody gdańsko-polskiej. Warunkiem zniesienia granicy gospodarczej między Gdańskiem a Polską było wypełnienie paragr. 211 Umowy, który domaga się wprowadzenia od 1-go kwietnia br. wszystkich tych ograniczeń, przy wywozie towarów, jakie obowiązują w Polsce. Senat gdański nietylko nie dopełnił tego obowiązku, ale dziś po trzech miesiącach oświadczył, jak nas informują, że przygotowuje projekt odnośnej ustawy. W obronie gospodarki polskiej Ministerstwo Skarbu wydało strażom celnym na granicy od strony korytarza rozporządzenie, ażeby przytrzymano wszystkie wzbronione towary wychodzące z Gdańska, chociażby z pozwoleniem gdańskiem na wywóz. Tak tedy w Chojnicach zatrzymano wielokrotne transporty skór, świń rozpłodowych, a jak się dowiadujemy, wywozi się prócz tego z Gdańska do Niemiec innemi drogami mnóstwo starego żelaza i progów. Ten ostatni artykuł, jako pochodzenia czysto polskiego, nie może być uważany w żaden sposób za artykuł pochodzenia gdańskiego i jest tu wyraźne działanie na grubą szkodę przemysłu polskiego. Jak słychać, rząd polski widząc lekceważenie najżywotniejszych interesów polskich, zamierza w najbliższym czasie także i na granicy gdańsko-polskiej zaprowadzić zakaz wywozu zakazanych towarów, skutkiem czego nielojalności i oporności Senatu gdańskiego grozić będzie brak żywności i innych środków pierwszej potrzeby. To faworyzowanie Niemiec i szkodzenie Polsce ze strony Gdańska, dyktowane fałszywemi uczuciami politycznemi, zemści się najsrożej na szerokich masach uboższej ludności Gdańska, a ponieważ stosunki między nią a obecnym rządem gdańskim i tak są bardzo złe, ferment przeto wylać się gotów w formie wielce dla Gdańska niepożądanej.

A jednak władze gdańskie przy każdej nadarzonej sposobności krzyczą, że to Polska krzywdzi Gdańsk.

III Zjazd Katolicki w Poznaniu

wysłał i odebrał następujące telegramy: Do J. Świątobliwości Papieża Piusa XI, na ręce sekretarza stanu ks. Kardynała Gasparri'ego.

1) Organizacje i wierni archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej zebrani na III Zjeździe katolickim w Poznaniu — pod protektoratem J. E. Ks. Kardynała-Prymasa Dalbora — rozpominając z radością serdeczną udział Ojca św. w I. Zjeździe katolickim w Poznaniu, przesyłają zapewnienia posłuszeństwa i miłości synowskiej.

pod. marszałek Zjazdu — **Brownsford.**

2) Na ręce J. E. Ks. Kardynała-Prymasa Dalbora: „Jego Świątobliwość przyjął z radością wyrazy przywiązania synowskiego przesłane przez III. Zjazd Katolicki zwołany przez Waszą Eminencję, z najlepszemi życzeniami łączy miłościwie błogosławieństwo apostolskie w Panu.

Kardynał Gasparri.

3) Uczestnikom Zjazdu zasyłam serdeczne życzenia owocnej pracy. Wierzę w to, że myśląca cześć narodu poprze Wasze usiłowania, zmierzające ku uzdrowieniu społeczeństwa. **Trampczyński.**

4) Marszałek Sejmu Wojciech Trampczyński Warszawa — Sejm.

„Dziękuję serdecznie za odebrane życzenia, przesyłają uczestnicy III. Zjazdu Katolickiego w Poznaniu Dostojnemu Marszałkowi Sejmu — wyrazy hołdu i obietnicę wytężonej pracy dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

Marszałek III Zjazdu w Poznaniu — **Brownsford.**

Litwini znów napadają.

Wilno. (A. W.). Jak donosi „Gazeta Krajowa" 3-go b. m do wsi Świętojańskiej powiatu Augustowskiego w Suwalszczyźnie wpadł konny oddział wojska litewskiego, złożony z 500 zbrojnych i umundurowanych policjantów i popędzał ludność gwałtem do urzędów litewskich, gdzie zażądano od nich złożenia podpisu za przyłączeniem do Litwy. 5-go b. m. litwini napadli na wieś Warwiszki. dnia 10-go b. m. znów na Świętojańsk, przyczem rabowano wszystko, co się dało.

O podniesienie płac urzędnikom.

Warszawa. Sprawa, która w wysokim stopniu absorbuje obecnie rząd jest to ustalenie wysokości poborów dla urzędników państwowych na miesiąc lipiec.

Większość członków rządu jest zdania, że pobory urzędników należy znacznie podwyższyć, jednak minister skarbu stoi na stanowisku tem, zo rząd w stanie dymisji nie może angażować się w nowe wysokie wydatki.

W sprawie tej p. prezydent Ponikowski udał się dziś w południe osobiście do p. Michalskiego, odbył z nim dłuższą rozmowę, której celem było wynalezienie sposobu wyjścia z sytuacji.

Ustawa emerytalna dla wojskowych.

Warszawa. (PAT.) Komisja wojskowa przyjęła wszystkie artykuły projektu ustawy emerytalnej z niewielkiemi poprawkami. Obrady dotyczyły sprawy wygaśnięcia emerytur oraz zaopatrzenia wdów i sierót.

Lenin skończył karjere.

Londyn. (PAT) W kołach tutejszej delegacji handlowej sowieckiej potwierdzają, że jeżeli nie zajdzie pomyślny zwrot w stanie zdrowia Lenina, wówczas należy uważać jego karjerę polityczną za skończoną. Lenin, jak twierdzą, nie jest sparaliżowany, cierpi jednak na rozstrój nerwów, któremu towarzyszy tak gwałtowny zanik pamięci, że po 5-ciu minutach nie pamięta, co się do niego mówiło.

Z KONFERENCJI HASKIEJ.

Haga. (PAT.) Komunikat urzędowy. -- Na wczorajszem pierwszem posiedzeniu pierwszej podkomisji konferencji, która to podkomisja zajmuje się sprawą własności prywatnej obradowano nad kwestjami ogólnemi i metodą prac. Co do terminu przyjazdu delegacji rosyjskiej dotychczas nic bliższego nie wiadomo. W kołach uczestników konferencji przypuszczają, że przewodniczącym delegacji rosyjskiej będzie Litwinow.

Wiedeń. (PAT.) „Neue Freie Presse" donosi z Hagi pod datą 21 bm. Objęcie przewodnictwa podkomitetu do spraw kredytu na konferencji haskiej przez delegata Włoch Avesano uważane jest za niepomyślny prognostyk dla Rosji wobec tego, że Włochy są urażone z powodu niezatwierdzenia przez sowiety traktatu włosko-rosyjskiego, zawartego w Genui.

Ogólny Zjazd Oficerów Rezerwy Pomorza względnie D. O. K. VIII.

Nadesłano nam następujący komunikat:

Stosownie do zapowiedzianego zjazdu przedstawicieli zdemobilizowanych oficerów rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, powzięło Koło Oficerów rezerwy okr. P. K. U. Grudziądz inicjatywę zorganizowania wszystkich oficerów na całym Pomorzu wzgl. na terenie D. O. K. VIII.

W tym celu odbył się w dniu 10 czerwca ogólny zjazd oficerów rezerwowych wspomianego D. O. K. Uczestników jednakowoż było stosunkowo mało, co świadczy niezbyt chlubnie o zrozumieniu większości dla akcji organizacji oficerów rezerwowych, którzy mają przed sobą tak zwany cel, jak utrzymanie stałej łączności pomiędzy armją a społeczeństwem, oraz tak ważny udział w kształceniu wojskowem młodszego pokolenia.

Na zjeździe zastąpione były P. K. U. Grudziądz, Toruń, Starogard, Bydgoszcz i Inowrocław, brakowało zaś Kościerzyny, Lipna i Włocławka.

Zjazd zagaił prezes koła grudziadzkiego p. por. rez. Markwicz, witając gości-kolegów, przedstawicieli władz cywilnych, wojskowych, jakoteż licznie zastąpionej prasy, proponując porządek obrad i, na marszałka Zjazdu kapitana rez. Gogę Józefa — która to propozycję przyjęto jednogłośnie.

Przystępując do porządku obrad kapitan Goga, podniósł w gorących słowach doniosłość znaczenia organizacji związków oficerów rez., przedstawiając niesłychana ważność takich stowarzyszeń, jako spójni pomiędzy armją czynną a zdemobilizowanymi oficerami z jednej strony, a szeregowymi i społeczeństwem z drugiej strony, podnosząc zarazem rolę oficera rezerwowego w życiu państwowego rozkwitu, oraz jego wpływ na pożądany wzrost i kształcenie się armii narodowej.

W dalszym ciągu proponuje zawiązanie Związku Kół Oficerów rezerw. całego Pomorza wzgl. D. O. K. VIII., co jednak w podjętej dyskusji upadło, wobec braku wystarczającej ilości delegatów zjazdu.

Natomiast zgodzono się na wniosek kompromisowy por. rez. Buciewicza, poparty przez por. rez. Maciejewskiego oraz por. rez. Kruszelnickiego, by stworzyć tymczasowy komitet wykonawczy, który zajmie się zorganizowaniem kół oficerów rezerwowych w jeden ogólny Związek Pomorski.

W skład powyższego weszli: z **Grudziądza**: por. rez. Markwicz, prezes K. O. R. kpt. rez. Goga i por. rez. Matuszewski; z **Bydgoszczy**: por. rez. Rux i Ciepliński; ze **Starogardu**: por. rez. Chudziński; z **Torunia**: por. rez. Nelpowski i z **Inowrocławia**: por. rez. Głowacki.

Na siedzibę tymczasowego Komitetu wykonawczego-organizacyjnego wybrano jednogłośnie miasto Grudziądz. Biuro Kmitetu mieści się w lokalu Koła of. rez. przy ul. Kwiatowej 6. P. K.U.

W końcu zjazd uchwalił wysłać delegatów z Pomorza na wszechpolski kongres oficerów zdemobilizowanych W. P. mający się odbyć w Warszawie dnia 25 i 26 bm., którzy mają reprezentować wszystkich jeszcze niezorganizowanych oficerów D. O. K. VIII. W skład tej delegacji wybrano por. rez. Markwicza, prezesa koła grudziądzkiego kpt. rez. Gogę, por. rez. Chudzińskiego ze Starogardu, por. rez. dr. Dzięgelewskiego i por. rez. Fedajkę z Grudziądza.

Zorganizowane są dotąd Koła: okr. P. K. U. Grudziądz, Toruń, Inowrocław, Bydgoszcz, Gdańsk.

Tymczasowy Komitet Organizacyjny uprasza szan. kolegów o jaknajszybsze zapisywanie się do już istniejących kół oficerów rezerwowych swego okręgu celem utworzenia solidarnego i silnego stowarzyszenia, które będą miały za obowiązek bronić praw zdemobilizowanych oficerów w każdej dziedzinie, pamiętając zawsze że w solidarności siła.

Komitet organizacyjny Zw. Kół Oficerów Rezerwowych przy Okręgu P. K. U. Grudziądz.

Biuro: Grudziądz, Kwiatowa 6 P. K. U.

Braciom Górnoślązakom.

Z długowiekowej pielgrzymki
Wracacie do nas. Wracacie
Z wieńcem laurowym na skroniach,
W śnieżystej, godowej szacie.

Na stopach zgojone rany,
Kark jażmo nie ugina.
Wracacie, wolni wracacie
W imię Ojca, Ducha, Syna.

Podajcie wy bratnie dłonie
Do braterskiego uścisku,
By stanąć zgodnie w warsztacie,
Jak mrówki w mrówczem mrowisku.

Jak pszczoły w pszczelnym ulu
Niech pracy nikt nie przeklina;
Wytężmy do niej ramiona
W imię Ojca, Ducha, Syna.

Gdy zdrowe wsiejem ziarno
Setne wyda owoce.
Do siejby ugor zaprasza
I serce rwie się, łopoce.

W sprzężaju tej wspólnej myśli
Co jest nam dzisiej jedyna
Pójdziemy w promienną przyszłość
W imię Ojca, Ducha, Syna.

22. VI. 1922. **Jan Przylibski.**

Z Izby Przemysłowo-Handlowej Grudziądzko-Starogardzkiej.

Towarzystwo „Polskie Wystawy Ruchome" organizuje w czasie od 25 maja do 15 sierpnia rb. „Pływającą Wystawę po Wiśle" od Krakowa do Tczewa. Wystawa obejmuje cztery statki, w których towary w odpowiedni sposób będą wystawione a zatrzymywać się będzie w większych i mniejszych miastach, położonych nad Wisłą.

Od czasu rozwiązania Ministerstwa był. dzielnicy prusk. w Poznaniu otrzymuje Izba nasza od Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie doskonałe Komunikaty o stanie przemysłu i handlu w ościennych Państwach. Komunikaty te mogą być dla niektórych firm cenną wskazówką i zachętą do nawiązania stosunków handlowych i rozszerzenie swego rynku zbytu na Czechosłowację, Jugosławię, Węgry, Rumunję, Ukrainę, Rosję sowiecką i nowe Państwo Bałtyckie. Zwracamy na to uwagę naszych firm, zainteresowanych w eksporcie zagranicznym i prosimy uwiadomić nas, jakie dziedziny życia gospodarczego najbardziej interesują daną firmę, abyśmy mogli regularnie udzielić najważniejszych wiadomości z komunikatów ministerjalnych.

Obecny niski stan waluty jugosłowiańskiej stwarza pomyślne warunki dla eksportu naszych towarów do Jugosławii. Belgradzka Izba handlowa i konsulat polski w Belgradzie oświadczają gotowość współdziałania w tym kierunku i zalecają zorganizowanie stałego przedstawicielstwa w Jugosławii.

W Estonji wystawiono obecnie na sprzedaż duże ilości żelaza i wyrobów metalowych z Demobilu wojskowego. Bliższych informacji udziela nasza Izba. Urzędowa ukraińska organizacja dla handlu zewnetrznego „Wukospiłka" w Charkowie, zakupuje większe ilości narzędzi do obrabiania drzewa i metali, narzędzi i maszyn rolniczych. Wyjaśnień udziela konsulat polski w Charkowie.

W Charbinie (Mandżurja) powstało Tow. handlowe „Polzbyt", które w porozumieniu z polskim konsulatem generalnym zaopatruje tamtejszy rynek w towary polskie. „Polzbyt" może przyjąć jeszcze przedstawicielstwo niektórych artykułów.

We Władywostoku pracuje w tym samym kierunku Tow. Akc. „Sibirpol", mające swoją filję w Warszawie, ul. Boduena 1.

We wrześniu rb. odbedzie się wystawa Przemysłowa w Rewlu (Estonja). Zainteresowane firmy, pragnące wystawić tam swoje eksponaty, otrzymają bliższe informacje w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w Warszawie. Departament Handlowy.

Między 9-tym a 16-tym lipca rb. odbędą się Targi Wschodnie w Bratysławie (Czechosłowacja). Rząd czechosłowacki udziela polskim wystawcom i zwiedzającym 50 proc. zniżki kolejowej na przesyłki towarowe i 38 proc. zniżki na przejazdy.

W Izbie naszej zgłosiło się szereg firm francuskich, poszukujących przedstawicielstw, fabryk i firm polskich na Francję i kolonie francuskie, chodzi przeważnie o wyroby drzewne, chemiczne i metalowe.

Firma Fritz Münchow w Starogardzie dostarcza wszelkiego rodzaju skrzyń do różnorodnego użytku.

Dnia 15 maja rb. obchodziła szeroko znana firma „Przemysł Drzewny" Hermann Schütt Tow. Akc. w Czersku podwójny jubileusz: 35-lecie swego istnienia i 25-lecie przekształcenia jej na Tow. Akc. Izba nasza brała udział w tym obchodzie i adresem gratulacyjnym dała wyraz życzeniom dalszego, pomyślnego rozwoju firmy.

Pan Michał Pacoszyński nacz. redaktor „Wszechpolskiego Przeglądu Kupieckiego" i znany literat, został na posiedzeniu plenarnem naszej Izby, w dniu 30 maja roku bież. zaprzysiężony jako rewizor ksiąg handlowych na obwód Izby Przemysłowo-Handlowej Grudziądzko-Starogardzkiej.

Nauka, literatura i sztuka.

Pierwsza na Pomorzu Państwowa Preparanda Nauczycielska w Lubiczu pod Toruniem.

ma na celu przygotowanie odpowiednich kandydatów na pierwszy kurs Seminarjów Nauczycielskich.

Nauka trwa 2 lata.

Na pierwszy kurs Preparandy są przyjmowani kandydaci i kandydatki, którzy ukończyli najmniej 4 oddziały szkoły powszechnej i którzy złożą egzamin z tego zakresu zgodnie z wymaganiami pragramu Ministerstwa W. R. i O. P. dla 7-klasowych szkół powszechnych.

Rodzice lub Opiekunowie, chcący umieścić dziecko w Perparandzie, powinni na 3 dni przed egzaminami złożyć w Kancelarji Preparandy, lub przesłać pocztą pod adresem: Państwowa Preparanda Nauczycielska w Lubiczu pow. Toruń.

1) prośbę o dopuszczenie dziecka do egzaminu,
2) świadectwo urodzenia i
3) świadectwo szkolne, o ile je kandydat posiada.

W prośbie powinny być wskazane dokładny adres podpisanego oraz zajęcie i środki utrzymania rodziców lub opiekunów.

Do Preparandy przymuje się chłopców i dziewczęta w wieku od 12 do 16 lat.

Nauka w Preparandzie jest bezpłatna.

Ukończenie Preparandy daje prawo wstępu bez egzaminu do Seminarjów nauczycielskich.

Przy zakładzie jest bursa: koszt całkowitego utrzymania w niej wynosić będzie w następnym roku szkolnym przypuszczalnie około 5000 mk. miesięcznie; rolnicy zamiast pieniędzy mogą przywozić do bursy produkty. Oprócz 4-krotnego posiłku dziennie (stół skromny, lecz wystarczający) młodzież w bursie ma zapewnioną pomoc w nauce i pozostaje pod ciągłą opieką księdza dyrektora nauczycielstwa Preparandy.

Nad zdrowiem jej czuwa lekarz. Czynności wychowańców i tryb ich życia w bursie ujęte są w stały i obowiązujący regulamin.

Egzaminy wstępne ze względu na potrzebę bliższego poznania kandydatów i kandydatek trwać będą przez 4 dni, a mianowicie od 4 do 7 lipca 1922 r. włącznie.

Bezpłatne pomieszczenie oraz utrzymanie za jednorazową opłatę 2000 mk. podczas okresu egzaminacyjnego kandydaci i kandydatki mieć będą w miejscowej bursie; należy przywieść ze sobą pościel.

Ks. Drzymalski, dyrektor.

Termin wycieczki krajoznawczej nauczycielstwa pomorskiego do Częstochowy, Krakowa, Zakopanego.

Ponieważ Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego ostatecznie ustaliło, że wakacje letnie w wioskach rozpoczną się dopiero dn. 9 lipca, zmuszeni jesteśmy termin rozpoczęcia wycieczki oraz cały plan odłożyć i przesunąć o jeden tydzień.

Uczestnicy wycieczki zbierają się więc w Toruniu i odjeżdżają do Warszawy nie we wtorek, dnia 4 lipca, lecz dnia **11-go lipca br.**

Ustalenie tegoż terminu jest ostateczne i nieodwołalne.

Dyrekcja Okręgu Pomorskiego — Chrześcijańskiego Narodowego Stow. Nauczycielstwa w Polsce.
(—) Poseł Albin Nowicki, prezes. (—) Nadrowski, dyr. biura; (—) Delewski, sekretarz.

„Każdy Polak powinien być członkiem Czerwonego Krzyża".

Jakie rośliny zbierać w czerwcu?

Kłącze tataraku (Kalmus).

Zbierać mięsistą łodygę (czołgającą się). Obmyć z błota, oczyścić od korzonków, odrastających dołem i suszyć w stanie takim, albo po obraniu ze skórki, albo też krajać w talarki oczyszczoną lub nie.

Suszyć w cieniu.

Ceny zależą od obróbki.

Kwiat akacji (Robinie.)

Zrywać białe płateczki, suszyć na papierze. Pakować w czyste pudełka.

Kwiat bławatu. (Modrak czyli Kornblume.) Młode kwiaty bez zielonej oprawy suszyć prędko.

Kwiat jasnoty (Taubnessel).

W suszy w słońcu i jak wogóle wszystkie zbierane płatki pakować w czystych dowolnych pudełkach.

Macierzanka (Quendel).

Kwiat lipy (Lindenblüten).

Kwiat rumianku (Kamille).

Odznacza się ostrym przyjemnym zapachem.

Zrywa się kwiat jeszcze niedorozwinięty i szybko suszy w przewiewnem miejscu.

Kwiat, jak wogóle wszystkie, musi być nie zakurzony.

Liście babki (Wegerich).

Liście mięty (Pfefferminz).

Liście naparstnicy purpurowej (Roter Fingerhut).

Liście orzecha włoskiego (Wallnuss).

„ podbiału (Pestwurz.).

„ pokrzywy (Nessel).

„ ślazu lekarskiego i leśnego, osobno każdy rodzaj (Eibisch).

Mech islandzki (Isl. Moos), bardzo poszukiwany. Rośnie na kamieniach, drzewach, pośród innych mchów. Zbierać przez cały rok; tylko świeży. Rzadki i ogromne zastosowanie w chorobach płuc.

Wysokie ceny.

Ziele piołunu (Wermut)

Ziele skrzypu (Schachtelhalm).

Wyszczególnione tu, są najbardziej poszukiwane.

W ostatniej chwili zauważyłem w „Głosie Pomorskim ogłoszenie, że i w Grudziądzu powstała filja „Planty." Tam będą mogli interesujący się dostawą zebranych roślin zapoznać i zasięgnąć bliższych wskazówek.

Kupka.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Sobota: Narodz. ś. Jana Chrzcic. Wschód słońca 8.39, zachód 8.24. Wschód księżyca 3.29, zachód 7.19.

MUZEUM otwarte w środy i soboty od godziny 12 do 2, w niedziele i święta od godz. 11 do 2.

BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. otwarta w dni powszednie od godz. 6—8, dla dzieci w środy i soboty od godz. 4—5.

Teatr Pomorski w Grudziądzu.

Piątek: dnia 23. 6. Teatr nieczynny.
Sobota: dnia 24. 6. Po raz pierwszy „DOM OTWARTY", komedja w 3 aktach Michała Bałuckiego.
Niedziela: dnia 25. 6. „DOM OTWARTY".
Poniedziałek: dnia 26. 6. Teatr nieczynny.
Wtorek: dnia 27. 6. „DZIEJE SALONU", sztuka w 3 aktach Wroczyńskiego.

—** **Z TEATRU POMORSKIEGO.**—Dziś w piątek z powodu przygotowania do jutrzejszej premjery teatr nieczynny. Jutro w sobotę ukaże się na naszej scenie po raz piewszy perła komedji polskiej „DOM OTWARTY" M. Bałuckiego. Komedja ta, grana na wszystkich scenach polskich napisana jest ze szczerym humorem, autor podkreśla w niej gościnność staropolską, wysuwając na plan śmieszne i karykaturalne typy mieszczuchów, którzy bawią publiczność od początku do końca przedstawienia. W sztuce tej występuje cały personel artystyczny z pp. Szewczyńska, Skibińską, Hartmanową, Petrzycką, Szemberżanką, Przerowską, Mieczyńskim, Petrzyckim, Heleńskim, Lenkim, Moranowiczem, Zbyszkowskim, Przerowskim, Łozińskim i innymi. Reżyserję prowadzi p. Petrzycki. Dyrekcja przygotowuje do jutrzejszej premjery staranną i gustowną wystawę.

W niedzielę powtórzenie premjery. Początek przedstawień punktualnie o godzinie 8-mej wieczorem. W poniedziałek teatr nieczynny.

We wtorek wznawia dyrekcja sztukę Wroczyńskiego p. t. „DZIEJE SALONU", w nowej obsadzie z pp. Drozdowską w roli Marji, p. Mieczyńską — Izabeli, Petrzyckiego — Fiutasa, w sztuce tej wystąpi też ulubieniec publiczności grudziądzkiej p. Moranowicz. Reżyseruje p. Mieczyński.

Dyrekcja uprasza o wcześniejsze zamawianie biletów i łaskawe poparcie teatru przez wypełnienie sali ze względu na ważność istnienia placówki na przyszły sezon.

Sprzedaż biletów czynna codziennie w składach cygar p. Wawrzyniaka, Plac 23 Stycznia 29 i ul. Lipowa 3.

—** **ZEBRANIE ZWIĄZKU OBR. KRESÓW ZACHODNICH** odbyło się w czwartek 23 bm. ze współudziałem prezesów organizacji miejscowych i gości na sali Rady miejskiej.

Po zagajeniu wygłosił p. dyr. **Poszwiński** referat o grożącem nam ze strony niemieckiej niebezpieczeństwie.

W dyskusji m. t. p. **Domański** zaznaczył iż celem odparcia zakusów niemieckich potrzebna jest koniecznie intenzywna i zgodna współpraca inteligencji całej, która niestety dotychczas odsuwała się od tej pracy.

Po referacie ks. kan. **Łukaszkiewicza o wojnach** z Krzyżakami i o zwycięstwie pod Grunwaldem uchwalono w najbliższym czasie zwołać zebranie Komisji kulturalno-oświatowej O. K. Z. ze współudziałem prezesów organizacji oświatowych i gospodarczych, na którem omówiona będzie kwestia obchodu grudziądzkiego w połączeniu z obchodem śląskim z okazji objęcia polskiej części G. Śląska. Prezesa p. dr. Maja upoważniono do porozumienia się w tym kierunku z przedstawicielami władz wojskowych i cywilnych.

—** **W PONIEDZIAŁEK**, dnia 26. bm. uroczysty wieczór ku upamiętnieniu powrotu G. Śląska do Polski urządzony staraniem gimnazjum żeńskiego o godzinie 8-mej wieczorem w auli gimnazjum żeńskiego. Jest to jedyny piękny, jak dotychczas, wyraz radości z powodu odzyskania drogiej każdemu ziemicy piastowskiej, to też spodziewać się należy licznego w nim udziału Grudziądzan.

Dochód z tego wieczoru zasili fundusz „Sierocińca" dzieci repatrjantów w Tuszewie. Bilety nabyć można u uczenic gimnazjum.

—** **NA POLSKI G. ŚLĄSK NIE POTRZEBA PASZPORTÓW. Wobec błędych wiadomości rozsiewanych przez pewne** władze publikujemy Komunikat Konsulatu francuskiego w Poznaniu w tej sprawie. Brzmi on:

Osobom chcącym się udać na G. Śląsk podajemy do wiadomości co następuje: W żadnym wypadku koszty za wystawienie wizy paszportowej nie mogą być zwrócone. Począwszy od dat niżej podanych wizy paszportowe nie będą potrzebne do miejscowości polskiego G. Śląska niżej wymienionych:

Od 20 bm. do powiatu Katowice miasto i wieś.

Od 23 bm. do powiatu lublinieckiego i polskich powiatów Tarnowskie Góry, Gliwice wieś, Wielkie Strzelce i Bytom wieś.

Od 29 bm. do powiatu pszczyńskiego i polskiej części powiatu Zabrze.

Od 4 lipca 1922: do powiatu rybnickiego.

Począwszy od dat niżej podanych wydawanie wiz paszportowych do miejscowości niemieckiego G. Śląska, wymienionych poniżej, nie będzie podlegało więcej kompetencji Konsulatu Francuskiego w Polsce.

Od 20 bm. do powiatów Kluczbork i Głogówek.

Od 23 bm. do powiatu Głubczyce,

Od 26 bm. do powiatu Olesno.

Od 29 bm. do powiatu Koźle.

Od 4 lipca b. r. do powiatów Racibórz miasto i wieś, Gliwice miasto i wieś, Bytom miasto i do części niemieckich powiatów Tarnowskie Góry Zabrze, Bytom wieś.

Od 9 lipca b. r. do części niemieckich powiatu Wielkie Strzelce.

Od 10 lipca b. r. do powiatu Opole.

Począwszy od 11 lipca 1922 r. Konsulat Francuski w Poznaniu nie jest kompetentnym już do wydawania wiz paszportowych na G. Śląsk.

—** **CZY BĘDĄ „WIANKI" W GRUDZIĄDZU?** Mamy w Grudziądzu **coś 20 i kilka** Towarzystw propagujących kulturę polską. Mamy około 73 proc. ludności polskiej (24 847) głów na 33 986 **mieszkańców**) które z małymi wyjątkami **gorąco pragnie odnowić polskie** narodowe **zwyczaje i obyczaje. Jest wśród nas wielu takich, którym obchody narodowe są po** siłkiem wzmacniającym zmaltretowanego niewolą ducha polskiego. O tem wszyscy dobrze, bardzo dobrze wiemy. I cóż z tego?

W dniu 24 bm. wieczorem nie masz mieściny i wioski polskiej leżącej nad stawem, rzeką lub nawet małym strumykiem, którąby nie pielęgnowała z pietyzmem tradycyjnego obyczaju narodowego t. zw. „Wianków". Zdawaćby się mogło, że królowa rzek polskich Wisła w dniu tym wprost oblężona będzie tłumami obywateli polskich, że w weselu i radości święcić będą te tłumy zwyczaj narodowy, który zrodził się nad Wisłą i przetrwał przez kilkanaście wieków. Zdawaćby się mogło...

W wieczorze dnia 24 bm. Grudziądz wystawi sobie smutne świadectwo, jeśli jeszcze dzisiaj chociażby nawet polski zarząd miasta w porozumieniu z miejscowym garnizonem wojskowym nie zorganizuje „Wianków", jeśli nie ma zrozumienia w towarzystwach kulturalnych.

Czyżbyśmy się już zdołali spopielić duchowo po tej kilkoletniej przynależności do Państwa Polskiego?

—** **IV ZJAZD DROGISTÓW POLSKICH.** Ogólno krajowy zjazd drogistów polskich odbędzie się w Warszawie dnia 8, 9 i 10 września r. b. Po raz pierwszy uczestniczyć w nim będą delegaci z ziemi Wileńskiej, Kresów Wschodnich i Śląska, przyłączonego do Polski. Program Zjazdu obejmuje najżywotniejsze sprawy, związane z rozwojem i kulturą zawodu drogistowskiego. Biuro Zjazdu mieści się lokalu Towarzystwa Drogistów polskich ul. Złota 58 m. 3 w Warszawie.

—** **FAŁSZYWE LISTY PRZEWOZOWE.** W ostatnim czasie często powtarza się fałszowanie listów przewozowych Kupcy, którzy zakupują towar, dostają listy przewozowe, na mocy których płacą olbrzymie sumy. Towaru oczywiście nie odbierają. W tych dniach pewna firma poznańska została w ten sposób poszkodowana na 3 miljony marek.

—** **JARMARK DZISIEJSZY** w **mieście prawie kompletnie zapełniony „neutralnymi" — oto najnowsza sensacja grudziądzka.**

Goście ci, których nie wiedzieć skąd i kto ich tu sprowadził, rozłożyli na rynku swe „geszefta" i czuliby się dosyć „git", gdyby nie zaśniło się rozmaitym awanturnikom grudziądzkim ich czepiać.

Żargon w całej pełni triumfuje wśród kramików na rynku, że zdawałoby się, iż znajdujemy się na Nalewkach w Warszawie.

Ale trudno... I my jesteśmy wolnymi obywatelami Rzeczypospolitej... jak się skarżył jeden z „neutralnych" posterunkowemu, którego wezwał na pomoc wobec niemiłych zaczepek... niegościnnych Grudziądzan! — Sapienti sat!

—** **OGIEŃ.** Wczoraj w środę, o godzinie 8,15 wieczorem wybuchł przy ulicy 3 Maja nr. 16 pożar w kominie. Straż pożarna, która wyruszyła była na ćwiczenia na ulicę Trynkową zjawiła się na miejscu pożaru i w krótkim czasie ogień stłumiła.

W czwartek na zebraniu komendy i zarządu uchwalono pewną kwotę na wynagrodzenie strażaków, poparcie wdów i zapomogi dla biednych strażaków. W krótkim czasie odbędą się „manewry" pożarne.

Ruch towarzystw

—** **TOW. ŚPIEW. „LUTNIA".** Lekcja śpiewu chóru męskiego odbędzie się w piątek o godzinie 8¼ w szkole żeńskiej. Kompletne i punktualne przybycie jest konieczne.

Zarząd.

Z Pomorza.

—** **JEŻEWO. (Tutejsze Towarzystwo gimnastyczne „Sokół")** obchodzi w niedzielę, dnia 2 lipca rocznicę w połączeniu z zabawą letnią. Zbiórka o godzinie pierwszej w połączeniu z koncertem południowym. O godzinie 3-ciej wymarsz do parku dziedzica pana Liszkowskiego w Lipienkach, gdzie się rozpocznie Koncert wykonay przez orkiestrę wojskową 16 p. a. p. Grudziądz. Podczas koncertu różne gry towarzyskie Wieczorem zabawa taneczna na sali p. Wąsikowskiego.

Wszyskich obywateli Jeżewa i okolicy, którzy popierając idee sokolskie zapraszamy jak najserdeczniej na wspólną zabawę. Bilety do parku przy kasie, poprzednio u p. Wąsikowskiego.

Zarząd.

—** **STAROGARD. (Sprzeniewierzenia w Banku Handlowym)** dopuścił się 27-letni Stefan Gortat, i to na sumę 7 miljonów marek i znikł. Ponieważ miał być przeniesiony do Gniezna, więc skorzystał z okazji i fałszował czeki na P. K. K. P. a pieniądze chował do kieszeni. Zamiast pojechać do Gniezna, pojechał w świat. Obecnie szuka za nim policja.

—** **SĘPOLNO.** W Kamieniu (pow. Sępolno) włamali się zbrodniarze do kościoła katolickiego w nocy z niedzieli na poniedziałek i skradli między innemi wartościowemi rzeczami 5 kielichów złotych.

—** **Kartuzy. (Nieszczęśliwy wypadek.)** Na tutejszym dworcu kolejowym wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Przy przesuwaniu wagonów uderzyła maszyna na wóz stojący z drzewem, od którego wychodził dyszel za daleko na tor. Wskutek uderzenia wpadło dwóch ludzi na szyny, jeden zdołał się umknąć ze szyn, drugi Józef Dunst nie zdążył; maszyna przejechała mu przez obie nogi i ramię. Nogi tylko wisiały na żyłach. Nieszczęśliwego zaraz na miejscu zaopatrzył jeden ksiądz z byłej Kongresówki, który był na dworcu. Nieszczęśliwego przeniesiono do tutejszego domu chorych; tam mu zaraz musiano obie nogi odjąć. Nieszczęśliwy wkrótce umarł. Nieboszczyk Józef Dunst liczył lat 27, był kierownikiem na pile u p. Rengera w Kartuzach, ogólnie był lubiany i szanowany.

—** **GDAŃSK. (Zadziwiająca jest lekkomyślność)** władz naszych, które mimo smutnego doświadczenia niedawnych dni, mimo protestu posłów sejmowych zezwoliły na reklamowanie i urządzenie drugiego zgromadzenia „Knüppel-Kunza" w domu św. Józefa. Najwidoczniej w świecie igra się w W. Mieście z ogniem, jeśli obojętnym jest władzom spokój i bezpieczeństwo życia mieszkańców. Najostrzejsze bowiem miary policyjne, szczególniej w naszych klasycznych stosunkach nie wykluczają możliwości nowych przykrych, a zgoła nie potrzebnych starć na tle partyjnem i nacjonalnem. To i ów brak wszelkiego słowa żalu, ze strony senatu z powodu ostatnich krwawych zajść, mówią same za siebie.

Z całej Polski.

—** **POZNAŃ. (Aresztowanie złodzieja kieszonkowego).** Policja tutejsza aresztowała znanego złodzieja kieszonkowego, niejakiego „robotnika" Edwarda Węclewskiego z Łodzi w chwili, kiedy zamierzał skraść z kieszeni pewnemu panu na dworcu portfel, zawierający przeszło miljon marek. Przychwyconego odstawiono do prokuratorji.

—** **WARSZAWA. (Przestępstwa kryminalne w maju).** W ubiegłem miesiącu organy bezpieczeństwa publicznego zanotowały w Warszawie 6 031 przestępstw, z tych 5 415 wykrytych. Według kategorji przestęstwa te dzielą się na: nieposzanowanie władzy i nieposłuszeństwo (226), szpiegostwo (1), dezercja (4), zakłócenie spokoju publicznego (650), przemytnictwo (13), włóczęgostwo i żebranina (178), spekulacja walutą (13), fałszerstwa: papierów wartościowych (2), dokumentów i dowodów (11), pieczęci (2), artykułów spożywczych (7) innego rodzaju (4), rabunek-rozbój w bankach (1), zwyczajny (15), morderstwo-zabójstwo zwyczajne (2), dzieciobójstwo (3) podpalenie (1), pożary przypadkowe (36), stręczenie do nierządu (4), przestępstw na tle seksualnem (1), zgwałcenia i inne przestępstwa przeciwko moralności (65), uszkodzenie cielesne (107), spędzenie płodu (8), podrzucenie dzieci (45), kradzieże: świętokradztwo (1), kasowa z włamaniem (1), kolejowych z włamaniem (5), bez włamania (112), z mieszkań, sklepów, strychów, piwnic itp. z włamaniem (138), bez włamania (685), kieszonkowych (216), przewodników telegraficznych i telefonicznych (2), koni (2), oszustw (116), wymuszenia (2), sprzeniewierzenia (5), paserstwa (25), lichwa i paskarstwo (58), hazard karciany (14), potajemne gorzelnie (2), przekroczenie przepisów sanitarno-administracyjnych (297), handlowo-administracyjnych (1 003), samobójstw i zamachów samobójczych (46), nieszczęśliwych wypadków (145), w tem wypadków śmierci (18), zaginięcia osób (8), przekroczenia meldunkowe (68), opilstwo (205), przekupstwo (9), przywłaszczenia (146), bigamja (1) i różnych 1 456. Ponadto w ostanich czasach ujawniają się napady na policję.

—** **WŁOCŁAWEK. (Eksploatacja źródeł siarczanych).** W lesie państwowym w leśnictwie Mazury około 6 wiorst oddalonym od Włocławka przystąpiono do wiercenia źródła siarczanego.

—** **SONOWIEC. (14-letni ojciec i 13-letnia matka).** W tych dniach zaszedł — jak donosi „Kurjer Zagłębia" — w Zawierciu ciekawy wypadek. Oto 13-letnia dziewczynka M. Z. powiła dziecie, którego ojcem jest 14-letni chłopiec. **Matka** i dziecko czują się bardzo dobrze.

—** **RÓWNO. (Cholera).** Z powodu pojawienia się na stacji obserwacynej w Równem kilku przypadków cholery azjatyckiej pośród repatrjantów, p. Minister zdrowia publicznego, dr. Witold Chodźko, przyjechał do Równego w towarzystwie pp. dra Normana White, komisarza epidemicznego Ligi Narodów, dra M. Pawlucia, kierownika wydziału szpitalnictwa w Naczelnym Nadzwyczajnym Komisarjacie do spraw walki z epidemjami i dra Zubra, nadzwyczajnego komisarza do walki z epidemjami na Kresach Wschodnich. f

—** **KRAKÓW. (Katastrofa lotnicza).** Dnia 20 bm. o godzinie 5,45 na lotnisku krakowskiem zginęli: plutonowy pilot Stefan Wojtczak i strzelec płatowcowy plutonowy Józef Skowera. Wzniósłszy się na samolocie S. V. A. pilot wykonał na wysokości około 100 metrów krzywiznę, przyczem samolot wskutek zbyt małej szybkości zsunął się na skrzydło i przeszedłszy t. zw. korkociąg wbił się w ziemię.

—** **LWÓW. (Pogrzeb śp. pułk. Rylskiego)** odbył się onegdaj przy udziale licznego grona oficerów z gen. Jędrzejowskim i gen. Thulliem na czele. Chór „Echa" odśpiewał „Beati mortui", poczem kompanja kadetów sprezentowała broń i kondukt ruszył na cmentarz Łyczakowski, gdzie po odprawieniu modłów złożono trumnę do grobu.

—** **LWÓW. (Tragiczna śmierć prof. Zdzisława Thulliego).** W ubiegły czwartek kilkunastu abiturjentów gimnazjum im. Stefana Batorego, uczniowie VI kl i kilku niższego gimnazjum z prof. Thulliem, dr. Łopuszańskim, dr. Fischerem i dr. Zagórowskim wyjechało do Bolechowa, skąd po przenocowaniu, urządzili wycieczkę do Bubniszcz. W drodze z Bubniszcz do Skolego przez dolinę Kamionki zaskoczył wycieczkowców deszcz, mimo to wycieczki nie przerwano. Około godziny 4 popołudniu znaleźli się wycieczkowcy niedaleko wsi Kamionki. Tuż za mostem śp. prof. Thullie oddalił się z kilku uczniami i wskazując patykiem na kilka wzgórz i rzekę, powiedział: „jaki to groźny, a zarazem piękny widok". Wtem rozległ się huk grzmotu wśród oślepiającego blasku i prof. Thullie a obok niego uczeń VI kl. Listow padli na ziemię. Na pomoc im przybiegli natychmiast znajdujący się w odległości 30 kroków prof. dr. Łopuszański i inni profesorowie z uczniami, znaleźli już jednak prof. bez życia. Śmierć nastąpiła momentalnie. Piorun ugodził zmarłego w lewą skroń, od czego zapalił się kołnierzyk z celulozy, jaki miał na sobie zmarły. Profesorowie wraz ze studentami odrzucili w jednej chwili płonący kołnierzyk, a nie mając pod ręką środków ratowniczych, zanieśli rażonego do szkoły w Kamionce, gdzie natychmiast zakopano ciało w ziemi i zarządzono sztuczne oddechanie, jednak bezskutecznie. Piorun ugodził śp. prof. Thulliego w szyję, przeszedł przez serce i lewą nogę, paląc bieliznę i skórę. Uczeń Listowski doznał lekkiego porażenia w nogę.

SPORT.

— W niedzielę, dnia 25 bm. o godzinie 3 i pół odbędą się zawody piłki nożnej „Sokół I" Grudziądz a „Czarni" Toruń. Zawody odbędą się się w koszarach Jagiełły przy ulicy Fi. voera.

„Sokół II" Grudziądz gra w Świeciu przeciw miejscowemu Sokołowi.

Rolnictwo-Przemysł-Handel-Praca.

Rokowania taryfowe w Grudziądzu.

Wczoraj dn. 22 bm. o godz. 4 po poł. „Pod Złotym Lwem" w Grudziądzu odbyły się pertraktacje w sprawie podwyższenia zarobków w przemyśle. W pertraktacjach brały udział Zjedn. Tow. Polskie, Klasowe Związki Zawodowe, Chrześcijańskie Związki Zawodowe, Wolne Związki i Hirschdunkera. Z polecenia centralnego Związku pracodawców przewodniczył obradom p. syndyk Bobowski z Grudziądza. Na powyższe obrady przybył także główny inspektor pracy p. Dobrowolski z Torunia. Zaznaczyć wypada, iż Związki zawodowe nie uzgodniły swych żądań. Strona pracobiorców stawiła aż 12 odmiennych żądań.

Przedstawiciel centralnego Związku pracodawców p. Bobowski zakomunikował, że pracodawcy odrzucają żądania Związków zawodowych, i to z tego powodu, że przemysł znajduje się jeszcze w przesileniu i że artykuły pierwszej potrzeby podskoczyły razem o 2 proc..

Po dłuższej dyskusji oświadczono ze strony pracobiorców, iż sprawę tę skierują do lokalnych sądów rozjemczych celem rozstrzygnięcia.

Pod koniec przyszłego tygodnia odbędą się ponowne pertraktacje i to w sprawie taryf ramowych dla całego Pomorza.

PRZEMYSŁ.

— **Losy „Patrii" i „Sarmatii".** Pisma poznańskie donoszą: Towarzystwo akcyjne „Patria" fabryka papierosów przeobrazi się w fabrykę kartonów i wyrobów papierowych, zaś fabryka papierosów „Sarmatia" na fabrykę wyrobów metalowych. Odnośne zmiany są już całkowicie przygotowane.

— **Odroczenie wprowadzenia monopolu tytuniowego.** Jak dowiadujemy się w sprawie monopolu tytuniowego ministerstwo skarbu napotkało przy zrealizowaniu jego na wielkie trudności z powodu braku odpowiednich kredytów. Wskutek czego zrealizowanie monopolu tytuniowego nastąpi dopiero w początkach przyszłego roku.

— **Zjazd kierowników wojewódzkich urzędów przemysłowych.** W ministerjum przemysłu i handlu obradował zjazd kierowników wojewódzkich urzędów przemysłowych wszystkich dzielnic Polski, przy współudziale przedstawicieli zainteresowanych ministerjów. Tematem obrad zjazdu był szereg zagadnień z zakresu przemysłu i handlu. Według sprawozdań kierowników poszczególnych urzędów, w przemyśle naszym, w porównaniu z rokiem zeszłym, należy zanotować znaczny postęp. Składają się na to przedewszystkiem zmiany warunków transportowych i dostateczne dostawy węgli. Największa bolączka przemysłu w obecnej chwili — to brak gotówki obrotowej. Kredyt bankowy i prywatny jest bardzo drogi, kredyt rządowy jest nie wystarczający i wymaga wielu formalności. Przemysłowcy oczekują otwarcia granicy wschodniej dla wywozu gotowych fabrykatów. W ciągu obrad poruszono również konieczność budowy kolejowych połączeń b. Kongresówki z Górnym Śląskiem, gdyż obecne połączenia nie są wystarczające dla przewidywanego ruchu.

KOMUNIKACJA.

— **Konferencja kolejowa.** „Wiener Allgemeine Zeitung" donosi, że przez kilka dni odbywały się obrady przedstawicieli zarządów kolejowych Austrji, Polski, Czecho-Słowacji i Rumuji w sprawie bezpośredniego tranzytu towarów do Rumunji i naodwrót. Konferencja wydała wyniki pozytwne.

— **Pospieszne pociągi towarowe między Lwowem a Warszawą.** Zarząd kolejowy wprowadził bezpośrednie pociągi pospieszne towarowe między Lwowem a Warszawą przez Kraków. Bieg tych pociągów odpowiada zupełnie szybkości pociągów osobowych i zapewnia szybki przewóz.

— **Centralne biuro zakupów P. K. P.** Przy ministerjum kolei utworzono centralne biuro zakupów, którego celem jest zaopatrywanie wszystkich dyrekcji kolei w masowe materjały i częścizapasowe taboru, normowanie typów i gatunków, racjonalny rozdział materjałów, ich kontrola i t. d. Centralne biuro zakupów jest zaczątkiem centralnego urzędu kolejowego, który w przyszłości ujednostajni działalność wszystkich ośmiu dyrekcji kolejowych, przez co podniesie gospodarkę naszego kolejnictwa.

— **Obrót paczkowy z Austrją.** Do obrotu paczkowego pomiędzy Polską a Austrją dopuszcza się od 1 lipca r. b. paczki ponad 10 do 20 kg. wagi.

HANDEL.

— **Gdańskie sprawozdanie rynkowe firmy Marchlewski & Zawacki, Gdańsk, Münchengasse 1, Centrala Grudziądz, za czas od 12—18 czerwca 1922 r.**

(Przedruk bez podania źródła wzbroniony.)

Sytuacja. Odmowa pożyczki dolarowej dla Niemiec, jako rezultat konferencji bankierów w Paryżu, spowodowała w początku tygodnia nagły i silny wzrost kursu wszelkich obcych dewiz, z którego korzystała także marka polska, aczkolwiek w stopniu znacznie słabszym. W Warszawie bowiem dolar przekroczył stabilizujący się w ostatnim czasie kurs znacznie, dochodząc do 4 300 mkp. To nizkie ocenianie marki polskiej znajduje niewątpliwie wytłómaczenie swoje w dymisji rządu i wrażenie, jakie ona wywarła za granicą. Spadek marki niemieckiej, a tym samem wzrost dewiz obcych kontynuował się w ciągu tygodnia, wywołując niechęć na giełdzie i wstrzemięźliwość do wszelkich tranzakcji. Chwilami możliwość prowizorycznej pożyczki zdawała się przemawiać za reakcją, lecz pod koniec tygodnia mimo wszystko dolar nawet przekroczył pierwotny stan, notując 322 mkn. Ciekawe, że w odwrotnym stosunkn do tych zewnętrznych pesymistycznych perspektyw giełdowych były ujawnione w tym tygodniu rezultaty bilansów miarodajnych banków niemieckich, jak Deutsche Bank i Dresdener Bank, które kończyły rok z miljardowymi zyskami, licząc obroty na biljony mkn. Wynikałoby z tego, że istotne wewnętrzne położenie Niemiec nie jest daleko tak rozpaczliwe, jak się na ogół wydaje. W przewidywaniu jednak możliwych ekonomicznych wstrząśnień i komplikacji lwią część tych zysków przesunięto z ostrożności w bilansien do rezerw bankowych.

W stosunku do Polski ruch handlowy był w ubiegłym tygodniu mierny, często tranzakcje zawarte nie dochodziły do skutku, ze względu na krytyczny brak gotówki, jaki obecnie w Polsce panuje i jaki zdaje się hamuje ogromnie polskie życie gospodarcze, to też mimo wzrostu dewiz, pociągających za sobą niewątpliwie zdrożenie towaru, panowała w Polsce ostrożność i niepewność w pokrywaniu się na Gdańsk. Być może, że bliski termin objęcia Górnego Śląska spowoduje w przyszłym tygodniu poprawę marki polskiej także w stosunku do dolara i, że hadel polski właśnie tej korzystnej chwili wyczekuje.

Kawa. Ceny brazylijskie pozostały bez zmiany. Ceny na dostawę w jesieni są z drugiej ręki niżej cen oryginalnych. W Gdańsku handlowano w ostatnim tygodniu lepsze gatunki, których brak daje się we znaki, który tłumaczy się wykupywaniem rynku światowego przez Anglję.

W ciągu tygodnia notowano za ½ kg.

Rio	36.00—43.00
Santos minimal	37.00—40.00
Santos superior	47.00—54.00
Santos prime	49.00—56.00
Guatemala	60.00—68.00

Herbata. Tendencja słaba. Tranzakcji poczyniono mało ze względu na wysoki stan dewiz zachodnich.

Moning Congo	68.00—73.00
Java Souchong	78.00—84.00
Java Pecco	83.00—89.00
Java Orange Pecco	90.00—110.00

Ryż. Podaż na rynku gdańskim wielka. Cena w markach niem. waha się odpowiednio w stosunku do funta szterl.

Burma II orvginal	9.75—11.75
Burma II	9.50—11.50

Korzenie. Z powodu niejasnej sytuacji poczyniono kilka najpotrzebniejszych zakupów. Tendencja słaba.

pieprz czarny Singapore	24.00—27.50
piment	11.75—13.75
Cassia lignea	31.00—33.00
liście bobkowe	14.00—15.00

Kakao. Tranzakcji poczyniono mało. Popyt słaby.

holenderskie	18.00—22.50
angielskie	16.50—18.50
amerykańskie	14.50—16.50

Śledzie. Tendencja mocna. Popyt wielki. Tranzakcji poczyniono względnie mało.

Norw. Sloe 1920-ty	950.00—1050.00
Norw. Vaar 1920-ty	850.00—1100.00
Norw. Vaar 1921	950.00—1150.00
Norw. Vaar 1922-gi	1400.00—1750.00
Jarmouth Mathies 1921	2200.00—2450.00
Jarmouth Mattfull	2360.00—2550.00

— **Delegacja handlowa do Rygi.** 20 bm. udała się na wystawę do Rygi delegacja Handlowa Stow. Kupców Polskich.

Delegacja powyższa podejmie szereg prac, które przyczynią się niewątpliwie do ożywienie stosunków gospodarczych między Łotwą i Polską, zacieśniając tem samem węzły przyjaźni politycznej między obu krajami.

— **Handel z Rosją.** Dzienniki lwowskie podają następujące szczegóły w ruchu handlowym na granicy rosyjskiej: W najbliższym czasie nastąpi otwarcie kilku punktów dla obrotu handlowego w Husiatynie i Skale. Handel legalny jest utrudniony w znaczny sposób przez wysokie stawki celne, które nałożyły władze bolszewickie na towary przywozowe z Polski do Rosji. Wysokość stawek celnych niejednokrotnie przekracza kilka razy wartość towaru. Powyższe zarządzenie spowodowało osłabienie ruchu handlowego przez punkty dla wolnego handlu, ustanowione na pograniczu i powiększyło w znaczny sposób przemytnictwo, którego przedmiotem są towary włókiennicze, przyrządy techniczne i medykamenty.

PODATEK.

— **Nowe opłaty stemplowe.** W dniu 26 bm. 1922 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 26 październiknika 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli.

Stawki zasadnicze opłat od weksli i zrównanych z niemi dokumentów, odpowiadają w najwyższych granicach tej skali stosunkowi 0,3 proc. Stawki te stosować należy, jeśli termin płatności weksla nie jest dłuższy, niż trzy miesiące.

Nowości wydawnicze.

Rolnicza literatura zawodowa zostanie wkrótce wzbogacona podręcznikiem do książkowości rolniczej, p. t. **„Rachunki Rolnika-Praktyka"**, który został opracowany przez M. Pacoszyńskiego. zaprzysiężonego rewizora ksiąg, autora wielu prac ekonomiczno-rolniczych. Książka ta nakładem Tow. Akc. Drukarnia Pomorska w Grudziądzu ukaże się w pierwszych dniach lipca b. r. W naszej literaturze rolniczej dotychczas dawał się odczuwać brak dobrego podręcznika do nauki rachunkowości, obejmującego całokształt różnorodnych obliczeń buchalteryjnych w rolnictwie. Lukę tę zapełnia wspomniane dzieło. Podręcznik zawiera wszystkie wskazówki, objaśniające prowadzenie uproszczonej książkowości w większych i mniejszych gospodarstwach, obliczenie dochodowości majątku, zestawienie statystyki, obrachunki gospodarcze i t. p. Liczne tablice i wzory ułatwiają w wysokim stopniu zapoznanie się z metodą książkowości, wyłożoną przez autora. Podręcznik ten odda nieocenione usługi nietylko rolnikom-praktykom, lecz także znacznemu zastępowi uczącej się młodzieży szkół rolniczych i kursów. Bliższych informacyj zasięgnąć można w Tow. Akc. „Drukarnia Pomorska", Grudziądz (Pomorze).

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Średzki

Polak-Katolik
każdy wie, że
Aby Polsce
Torować drogę szczęśliwej
przyszłości —
Odrodzenia trzeba —
Ludowi polskiemu według
Idei katolickiej!!!
Wykazuje na to jasno
Przewodnik Chrześc. Demokracji
Poleca:
Księgarnia Społeczna
Poznań, Skarbowa nr. 12.

Zamówienia na antracytowy
węgiel angielski
przyjmuje
Grudziądzka Fabryka Papy
Venzke & Duday
Grudziądz. Telefon 88.
2046

Potrzebny [2054
książkowy
obeznany z książkowością bankową.
Powiatowa Kasa Oszczędności
w Grudziądzu.

Restauracja pod Dębem.
(Eichenkranz)
W sobotę, dnia 24 bm.
Wielka Zabawa Świętojańska.
Od godziny 6 Koncert w ogrodzie.
Wieczorem ognie sztuczne
- i pochód z pochodniami - [2052
O liczny udział uprasza W. Thielmann.

Polecamy
sól kuchenną i bydlęcą
z Państwowej Żupy Solnej w Inowrocławiu, w ładunkach wagonow. po cenach Państwowej Żupy Solnej, w mniejszych ilościach zaś z naszej składnicy
po cenach przystępnych
Hurtownia Branży Kolonialnej
Sp. z. z ogr. odp.
Tel. 63 w Inowrocławiu. Tel. 63
2051

Kino Korso
Od piątku film światowy
Ja, jestem Ty
W rolach głównych
H. Mierendorf i Urban Gad.
w 7 aktach dramatycznych.
W sobotę 2 przedstawienia
o godz. 6 i 8. Film światowy!
2056

Kto ma zamiar nabyć gospodarstwo, młyny wodne i domy z ogrodami, restauracje, karczmy, z rolą i bez roli, niech się uda z całem zaufaniem do naszego biura. Mamy niemal największy wybór wszelkich mjątków
F. Jankowski i S-ka
Biuro: Rzezalniana nr. 24 parter
GRUDZIĄDZ (Pomorze). (2013

Sprzedamy

KSIĘGARNIĘ i DRUKARNIĘ

wydawnictwo „Drwęcy": dom dwupiętrowy w rynku z wielkim składem i kompletnem urządzeniem składowem, oraz z wszelkiemi nowoczesnemi maszynami drukarskiemi

w Nowemmieście (Nowemiasto pow. lubawski)

pod warunkiem wydawania nadal gazety powiatowej „Drwęca"
Zgłoszenia przyjmuje do dnia 15 lipca 1922 roku [2032

Bank Ludowy Sp. z z. odpow. **Lubawa** (Pomorze)

Potrzebni [2057]

pracownicy z praktyką bankową

na posady w Grudziądzu, Tczewie i Toruniu.

Uprasza się o składanie ofert do

Zarządu Okręg. Polsk. Banku Handl.

w Grudziądzu, Sienkiewicza 18.

Baczność Rolnicy!

W lipcu b. r. wyjdzie nakładem „Drukarni Pomorskiej" podręcznik książkowości rolniczej pod tytułem:

Rachunki Rolnika-Praktyka

*napisany przez **M. Pacoszyńskiego**, zaprzysiężonego rewizora ksiąg, autora wielu prac rolniczo-ekonomicznych.*

Każdy po przeczytaniu tej książki będzie w możności samodzielnie prowadzić rachunkowość w gospodarstwach wielkich, średnich i małych ❖ Metoda nader przystępna ❖ Dziełko to, jedyne w naszej literaturze rolniczej, zawierające całokształt rachunkowości gospodarczej, powinno znaleźć się w rękach każdego gospodarza rolnego, urzędnika gospodarczego, elewa, słuchacza szkoły rolniczej i każdego, kto się rachunkowością interesuje

Przy natychmiastowem zamówieniu cena 1000.— marek

(Po wyjściu cena będzie podniesiona)

Szczegółowe prospekty, zawierające spis rzeczy, wysyła się na żądanie. Zamówienia prosimy nadsyłać pod adr.

***Drukarnia Pomorska** Tow. Akc. w GRUDZIĄDZU (Pomorze)*

Wydział Wydawniczy

Dzierżawy

Bazar

z salą, ubikacjami do zebrań, z ogrodem do wydzierżawienia od 1. 10. br. ew. sprzedaż. Bliższe szczegóły udziela Dr. Sujkowski, ul. Józefa Wybickiego 31. 2342

Ożenki

Plebiscytowiec

górnoslązki lat 26 (śr. urzędnik) pragnie z braku znajomości w Grudziądzu, na tej drodze poznać się z młodą panienką lub wdową nienagannego powodzenia. Oferty do Głosu Pom. pod nr. 2335.

Sprzedaże

Rower

z wolnym biegiem, nowemi oponami na sprzedaż. Radzeszewski, Toruńska nr. 21 podwórze. 1320

Dobrze utrzymane

grabie konne

na sprzedaż Toruńska nr. 36. 2332

Czujny 2333

pies podwórzowy i doberman

tanio na sprzedaż. Tuszewska Grobla 58 60.

Sprzedam dobrze utrzymany 2330

rower

Droga Łąkowa 3, z boku parter.

Wózek sport.

na sprzedaż Brzezna nr. 18, I piętro na lewo. 2329

Pies owczarski

rok licz., śliczny okaz, na sprzedaż. Zgłosz. do Głosu Pomorskiego nr. 3054

Skrzypce $^3/_4$

i ubranie na sprzedaż Tusz. Grobla 22, p. 1.

Mam stale na składzie:
Papę,
Smołę, (2053)
Wapno.
Cement jako i Drzewo i węgiel

W. T. Lutobarski, Grudziądz skład żelaza Toruńska nr. 15.

Śrut

z mięszanki zdrowy, ctr. po 7200 mk do oddania.

1000 mkp. doplacam za ctr. owsa.

L. Klimek, interes zbożowy Jabłonowo. 2306

Duży kołnierz

granatowy kostjum damski, różowa sukienka damska, regulator, kilka par używanych trzewików damskich i inne rzeczy

tanio na sprzedaż. 2042 Józefa Wybickiego 20, II piętro (dawn. Stara).

Warsztat stolarski

z wszelkiemi narzędziami na sprzedaż. 2336 Ul. Biskupia 24, II ptr.

Cutaway

(jaskółka)

na sprzedaż. ul. Bracka nr. 7, I ptr. 2350

Mieszkania

Pokój umebl.

od zaraz do wynajęcia. Groblowa 13, 1 p. na pr. 2338

Bank Ludowy

Założony w r. 1890.

Grudziądz, Józefa Wybickiego 21.

2040a **Załatwia** zlecenia bankowe, wkładki oszczędn.

oprocentywuje według umowy

Mór ptactwa

usuwa **FLAWIN**

wyrobu apteki D. Jurkowskiego

w RADZYNIE (Pomorze)

Pudełko 1050 marek za zaliczką. 1595

Poznańska Hurtownia Gramofonowa

ul. Masztalarska nr. 1

Pierwsze tej branży przedsiębiorstwo handlowe na miejscu i na Polskę Zachodnią

Swój do swego!

poleca się Szan. Odbiorcom jako najkorzystniejsze źródło zakupu aparatów, przyborów oraz płyt gramofonowych, jakich wielki zapas utrzymuje się stale na składzie Kolekcje 20—40 płyt mających największy popyt wysyłam za zaliczeniem pocztowem.

Proszę zażądać cenniki na płyty.

Starych płyt kupuję każdą ilość.

1968] **ST. JAROSZ.**

Swój do swego!

Kupno

okoliczniościowe!

Kilka wyreperowanych

młocarni parowych i motorowych

jako i pojedyńcze

lokomobile i motory

można korzystnie nabyć. 2045

Hodam & Ressler, Grudziądz, fabryka maszyn przy dworcu.

Towarzystwo Ludowe „Oświata" w Grudziądzu

urządza **w niedzielę 25 bm.** o g. 5 po poł.

zabawę taneczną

w Bazarze [2055

O liczny udział uprasza **Zarząd.**

KINO-APOLLO-VARIETE

Od piątku!

Wielkie dzieło filmowe:

„Ludzie nazywają to miłość"

Wielki dramat w 6-ciu aktach.

Oprócz tego doskonałe „VARIETE."

KINO-ORZEŁ-VARIETE

Od piątku

wielki dramat klasyczny

p. t. ZALAMBO

w 6 ogromnych aktach.

Tylko w niedzielę wspan. film

„Cyrk King"

V. serja.

Od niedzieli ulub. tancerka znana:

„WESOŁA PEPI". 2353

Zguby

Zginął pies

młody wyżeł, brązowy z białym pyskiem i łapami, w skórzanej obróżce. Wabi się „Obol". Odprowadzić za wysoką nagrodą do ppłk. Lubicz - Sadowskiego, ul. Chełmińska, Koszary Świętopełka. 2334

Różne

Kto by mógł mi udzielić

lekcji

na 2328

Underwood

Strzelecka 1.

Reperacje rowerów maszyn

do szycia, centryfug

wykonuje natychmiast i kupuje używane po najwyż. cenach. (2348

Braun, Toruńska 21, warsztat reperacyjny.

PIEGI

żółte plamy, opalenizne, pręgi naszy od kołnierzyka

usuwa pod gwarancją Axela Krem

$^1/_2$ sł. 225 mk. $^1/_1$ sł. 450 mk. Axela mydło, kaw. 250 mk. Do nabycia w drogerjach i aptekach.

J. Gadebusch Poznań, ul. Nowa 7

Listy przewozowe

z firmą lub bez firmy
w każdej ilości dostarcza

Drukarnia Pomorska T. A.

Grudziądz.

Pokój

frontowy nie umeblowany od 1. 7. do wynajęcia. Ul. Sienkiewicza 27, I na l. (Zgł. od 3—5) 2339

Chłopiec do posyłek

syn uczciwych rodziców może się zgłosić do

Druk. Pomorsk. Tow. Akc. **Grudziądz.**

Posady

Poszukuje się na wieś porządnej

dziewczyny

dla wszelkich zachodzących prac. Zgł. do Gł. Pomors. pod nr. 1600

Od 1-go lipca potrzebna do dworu do Pana skromna

gospodyni

która zna się na wszystkiem, co wchodzi w zakres kobiecego gospodarstwa. Takowa musi stawić 20,000 mk. kaucji.

Zgłoszenia do Głosu Pomorsk. pod nr. 1979.

Poszukuje od zaraz dla „Rolnika" 2050

doskonałego zbożowca

Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem wysokości żądanej pensji proszę pod adresem **Alfons Chmielewski,** Wejherowo (Pomorze).

Obelgę 2337

rzuconą na panią Kruczkowską z Laskowic niniejszem odwołuję. **B. Warzyński.**

Otto Walker

Jubiler ze Szwajcarji.

Grudziądz, Józefa Wybickiego 17/19

Pracownia dzieł artystyczn. oraz wszelkich wyrobów nowoczesnych. Warsztat reparacyjny i rytowniczy. [2006a

Zakład otwarty od godz. 10—1 i 3—6

DAMSKA SUKNIA 4500

letnia tylko mk.

Wysyłamy wprost z fabryki piękną **damską** letnią całą **suknię** trykot. nadzwyczaj praktyczną, nadającą się na każdą figurę, w kolorach: czarny, granatowy bordo, fres, czerwony, lila, różowy, niebieski, zielony, piaskowy, szary, bronzewy, elektryk, biały i t. d.—najmodniejszy fason, pięknie przybrana—tylko za **4500 mk.** Przesyłka 300 mk. Przy zamówieniu 3 sukien i więcej przesyłka na nasz rachunek. Wysyłamy zaraz pocztą za pobraniem (płaci się przy odbiorze).

Prosimy adresować: 1977

J. Lubka — Łódź 38.